

M.A. (SANSKRIT) Semester - 4 (CBCS) Examination
May/June-2021 (OLD COURSE)
VEDANG: NIRUKTA ADHYAYA 7, PNINIYASIKSA(CORE)

Time: 1:30 Hours

Marks: 42

Instructions:

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any three of the following questions.

-
- પ્રશ્ન.૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પૂર્વાપર સંદર્ભ સાથે સમજાવો. (૦૭)
૧. તા: ત્રિવિધા: ઋચ:।
 ૨. મહાભાગ્યાત્દ્રેવતાયા એક આત્મા બહુધા સ્તૂયતે।
 ૩. એવમુચ્ચાવચૈરભિપ્રાયૈઋષીણાં મન્ત્રદ્વયો ભવન્તિ।
 ૪. અથ આકારચિન્તનં દેવતાનામ્।
- પ્રશ્ન.૧(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનું સમજૂતિ સાથે ભાષાંતર કરો. (૦૭)
૧. સ્વરા: વિંશતિરેફશ્ચ સ્પર્શાનામ્ પञ्चविंशति:।
યાદ્રયશ્ચ સ્મૃતા હયશ્ચૈ ચત્વારશ્ચ યમા સ્મૃતા:॥
 ૨. યેન ધૌતા ગિર: પુંસાં વિમલૈ: શબ્દવારિભિ:।
તમશ્ચાજ્ઞાનજં ભિન્નં તસ્મૈ પાણીનયે નમ:॥
 ૩. માધુર્યમક્ષરવ્યક્તિ: પદચ્છેદસ્તુ સુસ્વર:।
ધૈર્ય લયસમર્થ ચ ષડતે પાઠકા ગુણા:॥
 ૪. છન્દ: પાદૌ તુ વેદસ્ય હસ્તૌ ફલ્પોઢથ પઠયતે।
જ્યોતિષામથનં ચક્ષુર્નિરુકતમ્ શ્રોતમુચ્યતે॥
- પ્રશ્ન.૨(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શબ્દોના યાસ્ક અનુસાર નિર્વચન આપો. (૦૭)
૧. ગાયત્રી।
 ૨. સુપ્તભાજ:।
 ૩. જાતવેદસ્
 ૪. હવિર્ભાજ:।
- પ્રશ્ન.૨(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદોને લક્ષણ- બંધારણ અને ઉદાહરણ આપી સમજાવો. (૦૭)
૧. શિખરિણી।
 ૨. માલિની।
 ૩. પૃથ્વ।
 ૪. શાર્દૂલવિક્રીડિતમ
- પ્રશ્ન.૩ તત્કો વૈશ્વાનર:। સવિસ્તર સમજાવો. (૧૪)
- પ્રશ્ન.૪ આર્યા છંદને સમજાવી તેના પ્રકારોની ચર્ચા કરો. (૧૪)
- પ્રશ્ન.૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
૧. અનર્થકા: મન્ત્રા: ઇતિ કૌત્સ:।
 ૨. પાણિનીય શિક્ષામાં વર્ણિત વેદ-વેદાંગો અને તેમનાં અધ્યયનનું ફળ.
 ૩. યાસ્કે કરેલ દેવતાઓનું વર્ગીકરણ.
 ૪. દ્વણ્ડક:।
